

Kohti riistarikkaita reunoja

Vaihtettumisvyöhykkeiden hoito

Enemmän elinvoimaa

Näissä ohjeissa tuodaan esille erilaisia keinoja, joiden avulla vaihettumisvyöhykkeiden hoitoa voidaan edistää elinvoimaisten riista- ja eläinkantojen parantamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Ohjeiden noudattaminen perustuu aina maanomistajan vapaaehtoisuuteen.

Vaihettumisvyöhykkeellä tarkoitetaan kahden erilaisen ekosysteemin välillä olevaa vyöhykettä, jossa on molempien alueiden piirteitä. Vaihettumisvyöhykkeet ovat pääsääntöisesti monimuotoisempia alueita kuin niihin rajautuvat ekosysteemit, koska niiden kasvi- ja eläinlajisto rakentuu molempien ekosysteemien lajeista. Vaihettumisvyöhykkeitä ovat esimerkiksi metsään rajautuvien avosoiden laiteet sekä metsiin rajautuvat peltojen ja vesistöjen reunavyöhykkeet.

Vaihettumisvyöhykkeitä ei aina huomioida metsätaloudessa erityiskäsittelyä vaativina kohteina. Vaihettumisvyöhykkeillä on tärkeä merkitys luonnon monimuotoisuuden ja metsäkanalintujen elinympäristöjen ylläpitämisessä. Ne tarjoavat samalla alueella kanallinnuille elintärkeää suojaa ja ravintoa. Suoja muodostuu reunojen monimuotoisesta kenttä- ja pensaskerroksesta ja puuston tiheys- ja kokovaihtelusta. Reunojen runsas hyönteislajisto ja varpukasvit, erityisesti mustikka, ravitsevat riistaa.

Vaihettumisvyöhykkeiden oikealla hoidolla voidaan saavuttaa suuret hyödyt riistalle ja muulle eliöstölle varsin pienillä kustannuksilla. Ohjeita noudattamalla voit ohjata metsänhoitoa riistatäydälliseen suuntaan ja samalla edistät vesiensuojelua, maisemanhoitoa, lukuisien muidenkin lajien elinoloja sekä metsien monikäyttöä. Lisäksi vaihettumisvyöhykkeiden hoito saattaa vähentää myrskytuhoriskia sekä edistää peltojen kuivumista ja parantaa sadon kypsymistä pellonreunojen osalta.

Vaihettumisvyöhykkeiden hoito on järkevää kytkeä metsänhoidon yhteyteen. Ohjeet tulisi ottaa huomioon kaikissa metsänkäsittelyn

vaiheissa aina taimikonhoidosta uudistushakkuuseen ja maanmuokkaukseen myös eri-ikäisrakenteisissa metsissä. Vaihettumisvyöhykkeitä on monenlaisia. Näissä ohjeissa pyritään tuomaan esille kaikille kohteille soveltuvia yleisohjeita sekä tarkempia hoitosuosituksia tiettyjen vaihettumisvyöhyketyyppien hoitoon.

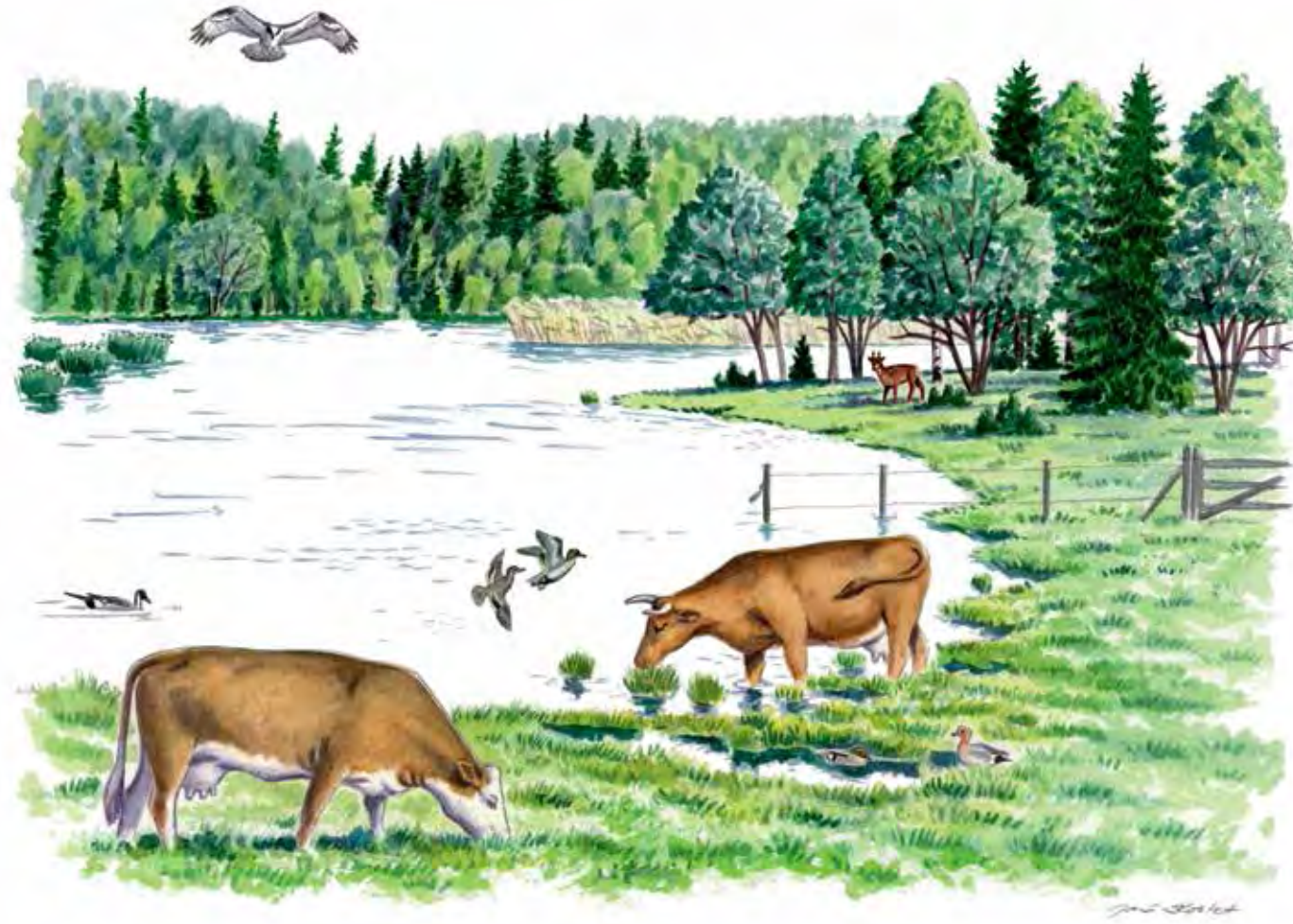
Vaihettumisvyöhykkeiden hoidossa metsänomistaja on avainasemassa. Hänellä on lailla suojeltuja luontotyyppejä lukuun ottamatta oikeus päättää miten riistaeläinten ja muiden lajien elinympäristöt otetaan huomioon hänen metsissään. Vaihettumisvyöhykkeitä lähim-päristöineen voi usein turvata myös vapaaehtoisena METSO-ohjelman keinoin. Suojelu ei yleensä rajoita monimuotoisuutta hyödyttäviä vaihettumisvyöhykkeen hoitotoimenpiteitä.

Ohjeiden tarkoitus on kertoa pääpiirteitä hoidon tavoitteista ja havainnollistaa hoitotoimet joilla nämä voidaan toteuttaa. Luontomme moninaisuus tarjoaa kuitenkin jokaiselle toteuttajalle mahdollisuuden omaan luovuuteen.

Ohjeet perustuvat Riistaa reunoilta – METSO yhteistoimintaverkosto –hankkeessa koottuun tutkimusmateriaaliin ja käytännön koke-mukseen.

VAIHETTUMISVYÖHYKKEEN HAKKUOHJEITA

- Pyri suunnittelemaan vaihettumisvyöhykkeen puuston ja pensaikon käsittely sulan aikana, jolloin kasvillisuuden ja kasvupaikkaolosuhteiden vaihtelut ovat hyvin nähtävissä.
- Toteuta puunkorjuutoimenpiteet maan ollessa roudassa tai maan ollessa kuivaa ja kantavaa.
- Vältä koneilla ajamista vaihettumisvyöhykkeellä, erityisesti pehmeäpohjaisilla turvemilla.
- Merkitse vaihettumisvyöhyke omaksi metsätalouskuvioksi jos se on tarpeeksi laaja (>0,3ha) ja ota huomioon se metsäsuunnitelmassa. Metsänhoitotoimenpiteen alkaessa vaihettumisvyöhyke on hyvä merkitä nauhoilla tai niitä pysyvämillä merkeillä maastoon.
- Ilmoita metsänkäyttöilmoituksessa kohteen erityisluonne ja hakkuun tavoitteita.
- Erityisen hyvin vaihettumisvyöhykkeelle soveltuvia hakkuutapoja ovat yläharvennus ja poimintahakkuu.
- Ota myös huomioon leimikon sisällä olevat riistalle tärkeät kosteat painanteet, joiden säilyminen tulisi turvata metsän käsittelyn yhteydessä.
- Toteuta toimenpiteet pääsääntöisesti pesintä- ja poikueajan (15.4 – 31.7) ulkopuolella. Huolehdi kohteen hoidosta säännöllisesti.

Runsasti suojaa ja tiheysvaihtelua sisältävä kenttä- ja pensaskerros

Yleisohjeet vaihettumisvyöhykkeiden hoitoon

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET:

- Sästä luonnontilaisen kaltaisena säilyneet vaihettumisvyöhykkeet ja pyri palauttamaan muuttuneet kohti luonnontilaa. Soiden vaihettumisvyöhykkeillä pyri kohti luonnontilaista, jatkuvasti puustoista tilaa. Vesien lähellä pyri joko varjoiseen metsäelinympäristöön (pienvedet, puustoiset rannat) tai puoliavoimeen, luhtaiseen suuntaan. Peltojen laidoilla pyri muuttamaan tilaa luontaista avoimemmaksi.
- Vaihettumisvyöhykkeen tavoitteena on ylläpitää suojaa ja ruokaa riistalle ja muulle lajistolle.
- Turvaa kohteen luontainen vesitalous ja vältä kaavamaisista hoitoa.
- Luo vyöhykkeelle monimuotoinen puustorakenne, joka koostuu eri puulajeista, erikokoisista puista, tiheistä ja harvemmista kohdista ja lahoppuista.
- Lisää rakenteellista vaihtelevuutta avoimien ja suojaisten alueiden mosaiikilla.
- Säilytä mustikkaa kasvavat varvustot esimerkiksi sijoittamalla säästöpuuryhmät kuvion runsasvarpuisiin kohtiin ja vältä näillä maanmuokkauksia ja kantojen nostoa. Poimintahakkuut, oikea-aikaiset kasvatushakkuut ja hakkuutähteiden korjuu edistää mustikanvarvuston kasvua.
- Harkitse vaihettumisvyöhykkeen pitämistä jatkuvasti peitteisenä eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen avulla.
- Sijoita pysyvästi säilytettävät säästöpuuryhmät vaihettumisvyöhykkeelle. Poimi muualta arvokkaimpia puita ja säästä taloudellisesti vähäarvoiset – metson hakomännyt, haavat, lepät, koivut, pajut, raidat, vinot ja vikaiset puut.

Riistalle monipuolista maisemaa

Monet riistalajit menestyvät kylmää, nälkää ja petoja vastaan monimuotoisessa metsämaisemassa, josta löytyy suojaa ja ruokaa tarjoavaa monipuolista varpu- ja aluskasvillisuutta, sekapuustoa, puuston koko- ja tiheysvaihtelua sekä sopivasti hallittua hoitamattomuutta. Riistalle arvokkaat elinympäristöt ovat yleensä rakennepiirteiltään ja lajistoltaan monimuotoisia.

Elinympäristöjen parantaminen ja monimuotoisuuden lisääminen talousmetsissä on pitkäjänteistä työtä, jonka vaikutukset ulottuvat kymmenien vuosien päähän. Riistan kannalta erityisen tärkeää on toimia laajalla alueella – sopivia elinympäristöjä on oltava tarjolla riittävästi kullekin lajille sekä metsikön että alueen mittakaavassa.

RIISTARIKKAAT VAIHETTUMISVYÖHYKKEET

Puusto kasvaa vaihteittain metsään siirryttäessä

Runsas kenttäkerros, lehtipuustoa, puuston tiheys- ja kokovaihtelua.

Huomio varvustoon – mustikka tärkein monille riistalajeille

Monipuoliset ranta-vyöhykkeet – avoimet, puoliavoimet ja metsä-rantaiset rikastuttavat lajistoa

Matala-kasvuista suojaa alikasvoksen ja pensaiden suosimisella

Soiden laidoilla kohti luonnontilaista, jatkuvasti puustoista tilaa

Metsän ja suon reunat elintärkeitä kanalintupoikueille

Suon ja kankaan vaihtumisvyöhykkeet ja korvet ovat metsäkanalintujen poikueiden ja aikuisten lintujen avainelin ympäristöjä. Niissä kasvaa yleensä runsaasti mustikkaa ja hyönteisravinnon määrä on pinta-alaa kohden moninkertainen kangasmetsiin verrattuna.

Vaihtumisvyöhykkeitä ja korpia on kuivattu suuret määrät metsänkasvatukseen. Metsän ja suon vaihtumisvyöhykkeiden tilaa voidaan kohentaa jättämällä kunnostusojitukset tekemättä, ennallistamalla niiden vesitalous ja säilyttämällä vaihtumisvyöhykkeet puustoisina

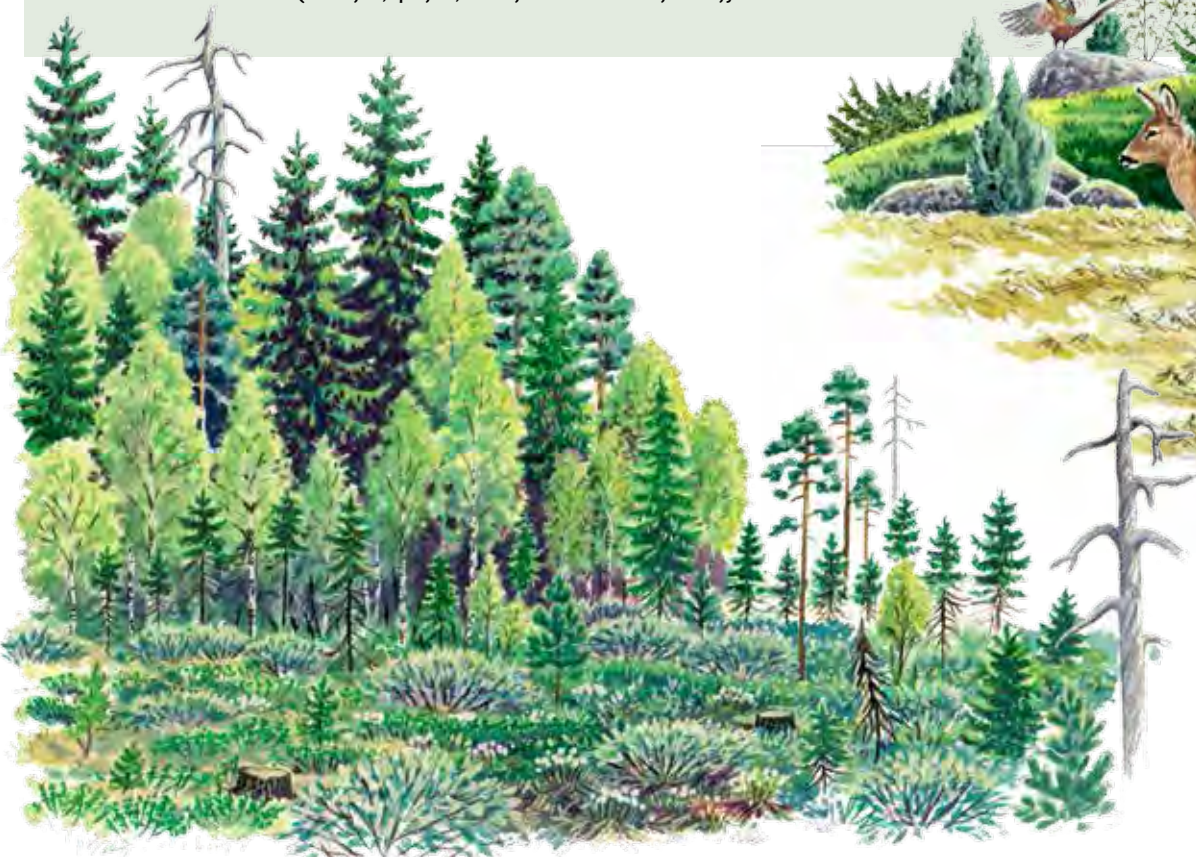
hakkuissa. Soiden ja metsien vaihtumisvyöhykkeet ovat merkittäviä ja omaleimaisia luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä kohteita, joiden välityksellä suot kytkeytyvät vesitaloudellisesti yhteen ympäröivien metsien kanssa.

SOIDEN REUNAT

- Säädä luonnontilaisen kaltaisen säilyneet vaihtumisvyöhykkeet.
- Luo tavoitekuva luontaisen kaltaisen vaihtumisvyöhykkeestä ja pyri palauttamaan muuttuneet kohteet kohti luonnontilaa. Palauta suon ja metsänreunan luontainen vesitalous jos mahdollista. Lisää puuston ja pensaskerroksen koko-, tiheys- sekä puu- ja pensaslajivaihtelua. Ota huomioon myös kasvupaikkatekijöistä johtuva vaihtelu puuston koko- ja tilajakaumassa ja pyri aina mahdollisimman luonnolliseen vaihtumisvyöhykkeeseen.
- Avonaisemman suon ja puustoisemman reuna-alueen tavoitteena on saada aikaan liukuma, jossa puuston koko kasvaa vaihteittain suolta kivennäismaalle siirryttäessä. Kivennäismaan puolella vaihtumisvyöhykkeen käsittelyn tavoitteena on erirakenteinen jatkuvapuustoinen metsä.
- Lisää suojaa ja tarjolla olevan ravinnon määrää esimerkiksi alikasvoksen ja pensaiden suosimisella (katajat, pajut, marjovat

- puut ja pensaat, latvotut kuuset). Avoimen alueen reunalle on erityisen tärkeää säilyttää matalakasvuista suojaa riistalle.
- Säädä varvusto; erityisesti mustikka, mutta myös puolukka, juolukka- ja variksenmarjakasvustot. Sijoita säästöpuut runsasvarpuisiin kohtiin. Vältä kunnostusojitusta, lannoitusta ja kantojen korjuuta.
- Säädä vanhat puuyksilöt, kolopuut, petolintujen pesäpuut, runsasnaavaiset kuuset, haavat, raidat, lepät, kelot ja maapuut. Keskitä säästöpuustoa vaihtumisvyöhykkeelle vanhojen puuyksilöiden ja lahoppuuston jatkumon turvaamiseksi.
- Vältä rikkomasta maanpintaa vaihtumisvyöhykkeellä. Pyri ehkäisemään ajourien syntymistä poimintahakkuilla ja tee tarvittaessa poikkitaaisia pistoja vaihtumisvyöhykkeelle.
- Säädä puustoa vaihtelevan leveydelle vyöhykkeelle kivennäismaan puolelle, varsinkin jos suon ja kankaan raja on jyrkkä.

- Säädä ja luo vaihtelevan leveyisiä suojavyöhykkeitä 5-50 metriä, jopa leveämpiä, sillä luontaiset vyöhykkeet voivat olla jopa satoja metrejä leveitä.
- Jätä kunnostusojituksen yhteydessä kankaan puoleinen niskaoja perkaamatta. Mieti onko vaihtumisvyöhykkeessä olevaa oja tarpeen kunnostaa lainkaan tai voisi-ko nykyisen ojan jättää nykytilaan ja tehdä uuden ojan hieman kauemmaksi. Tällöin vaihtumisvyöhykkeen vesitalous voisi palautua ja ojan varren puusto säilyä.
- Metsätaloudellisesti heikotuoitoisia soita kannattaa ennallistaa. Usein jo pelkkä ojen tukkiminen riittää. Poista ojituksen myötä tullutta puustoa ja jätä pystyyn alkuperäisen oloisia käkkyrämäntyjä. Oja voi padota ojapenkoista saatavalla maa-aineksella ja ojen pohjia voi täyttää puustolla (vältä kuitenkin salaojavaikutusta).

Pelloilta metsään

– riistarikkautta parhaimmillaan

Peltojen reunoilla on monenlaisia vaihtumisvyöhykkeitä – avoimen niittymäisiä, puoliavoimia tai sulkeutuneita hakamaita ja monikerroksellisia reuna-alueita. Perinteisessä karjatalouskäytössä muovautuneita avoimia ja puustoisia luontotyyppejä

kutsutaan perinnebiotoopeiksi. Laidunnus ja niitto ovat aikojen saatossa muokanneet usein puustosta ja niittylaikuista mosaikkimaisen luonon samalla ihanteelliset olosuhteet valosta, lämmöstä ja avoimuudesta hyötyville kasveille ja hyönteisille. Monet alueet ovat metsittyneet, jonka seurauksena vaihtumisvyöhykkeet

ovat kaventuneet, niittymäiset laikut ovat umpeutuneet ja lajisto köyhtynyt ja muuttunut enemmän metsälajiston vallitsemaksi.

Näiden kohteiden hoidossa tärkeää on säilyttää ja korostaa sellaisia arvokkaita piirteitä, jotka luovat lisäarvoa riistalle, maisemalle ja luonnon monimuotoisuudelle, kuten lehtolajistolle. Pellon ja metsän välisten vaihtumisvyöhykkeiden puuston ja kasvien lajirikkaus luo monimuotoisuutta maatalousmaisemaan. Vaihtumisvyöhykkeet tarjoavat monipuolisen elinympäristön monille riistalajeille, linnuille, niittykasveille, hyötykasvien tuhohaittoja syöville pedoille sekä pölyttävälle ja mettä kerääville hyönteisille, kuten perhosille ja mehiläisille.

Tavoitteista riippuen voidaan pyrkiä lähinnä kolmeen erilaiseen rakenteeseen: 1) avoimeen niittyreunaan, 2) puoliavoimeen hakamaiseen vaihtumisvyöhykkeeseen tai 3) puustoiseen vaihtumisvyöhykkeeseen.

PELTOJEN REUNAT

- Pellon ja metsän vaihtumisvyöhykkeen leveys vaihtelee pääsääntöisesti 5 – 30 metrin välillä riippuen pellon ja sen ympäristön ominaisuuksista kuten ilmansuunnasta, puiden pituudesta ja maastonmuodoista.
- Korosta hoidossa puoliavoimuutta, mosaikkimaisuutta, suojan riittävyttä ja sekä pelto- että metsälajistoa hyödyttävää monipuolista ravintokasvilajien valikoimaa.
- Suojaa luodaan säästämällä metsänhoidossa erilaiset pensaat, katajat ja lehtipuut. Suosi pellon reunalla matalakasvuisia lajeja. Puu- ja pensaskerroksen monikerroksellisuutta lisätään pelloilta metsään päin. Peltoviljelmiä varjostavia havupuita poistetaan.
- Säädä tarpeen mukaan leveäoksiset suojakuuset ja kuusiryhmät ja luo tarvittaessa kuusista suojaa latvomisen avulla. Myös suojaistutukset voivat tulla kyseeseen. Jättää voi myös muutaman hakkuutähdekasan pesimä- ja suojapaikaksi, mielellään ison kiven tai kannon päälle.
- Säädä marjoja tai pähkinöitä tuottavia lajeja ravinnoksi linnuille ja nisäkkäille, kuten pihlajaa, tuomea, paatsamaa, tammea ja pähkinäpensasta. Lehtipuuvesakko tarjoaa ravintoa hirvieläimille ja saattaa vähentää kasvatusmetsien hirvieläinvahinkoja. Säädä aina lahoppuut ja vanhat maapuut. Voit myös lisätä monille lajeille hyödyllistä lahoppuuta jättämällä osan kaadettavista suurista puista maahan.
- Vapauta yksittäisiä näyttäviä ja monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puuyksilöitä kilpailusta harvaan, puoliavoimeen kasvatusasentoon, erityisesti jalopuita, mutta myös haapoja, raitoja, sekä leveälatvuksisia järeäoksisia koivuja ja mäntyjä.
- Huolehdi kenttakerroksen ravintokas-

Pensas- ja lehtipuuvaltainen vaihtumisvyöhyke talousmetsästä pelloille parantaa ilman liikkumista ja valoisuutta pellon reuna-alueilla, jolloin pelto kuivuu nopeammin keväällä ja sateen jälkeen. Toimenpide parantaa pellon viljelyä ja sadon kypsyä.

vien kuten mustikan, metsämansikan ja erilaisten niittykasvien hyvinvoinnista.

- Luo avoimia niittylaikkuja, joista hyötyvät monien niitty- ja ketokasvien ja päiväperhosten lisäksi pienet hirvieläimet, peltokanalinnut ja rusakot. Avoimet kiviröykkiöt ja kiviaidat sekä ladot luovat vaihtelevia pienelin ympäristöjä hyönteisille, matelijoille ja linnuille. Pellon reunojen paahdeympäristöissä avoimuus on tarpeen auringon valon ja lämmön lisäämiseksi. Paahdepaikoilla maanpinnan rikkominen

ja avoimen hiekkamaan näkyminenkin voi olla hyödyllistä.

- Vaihtumisvyöhykettä voi myös laajentaa perustamalla pellon puolelle ruokaa ja suojaa tarjoavan riistapeltokaistan.
- Vältä torjunta-aineiden ja lannoitteiden leviämistä vaihtumisvyöhykkeelle.
- Pellon reunojen hakkuu onnistuu pelloilta käsin poimien. Puoliavoimen vaihtumisvyöhykkeen rakenteen ylläpitäminen vaatii toistuvaa puuston ja pensaskerroksen perkaamista ja harventamista.

Veden äärellä monimuotoisuus kukoistaa

Vesistöihin rajoittuvat vaihtumisvyöhykkeet ovat lajirikkaita elinympäristöjä. Niiden hoidossa tapauskohtainen harkinta ja vesiensuojelun huomioiminen on tärkeää. Avoimien rantaniitty on osa hyvää lintuvettä, sillä se tarjoaa tärkeitä pesimäympäristöjä ja ruokailualueita monille sorsa- ja kahlajalinnuille. Rantalaiddunnuksen loppumisen myötä aiemmin avoimet rannat ovat kasvaneet umpeen ja metsittyneet. Luontaisten ja rakennettujen kosteikkojen vaihtumisvyöhykkeiden monimuotoisuuden säilyttäminen vaatii jatkuvia hoitotoimia.

Metsien tehokas kuivatus ja ojitukset ovat vähentäneet pienvesien yleisyyttä ja niiden vaihtumisvyöhykkeitä on yhä vähemmän. Kausikosteikkojen, kosteiden painanteiden ja jokivarsien vaihtumisvyöhykkeiden ennallistaminen ja aktiivinen hoito ovat eduksi sekä riistalle, luonnon monimuotoisuudelle että monelle harvinaiselle lajille.

AVOIMET RANNAT JA TULVANIITYT

●●● Aloita reunavyöhykkeen hoitotoimet ajoissa. Huolehdi riittävästä avoimuudesta arvokkaan vesilintukosteikon vaihtumisyöhykkeellä. Vesikasvillisuuden umpeuttamia, korkeiden puiden tai läpitunkemattoman pensaikon ympäröimiä kosteikoita vesilinnut välttävät. Maaston peitteisyys ja yksittäiset kyttäyspuut lisäävät lintujen, poikasten ja munapesien riskiä joutua saalistuksen kohteeksi.

●●● Pidä pajukkoa ja puustoa kurissa säännöllisillä raivauksilla ja niitoilla avoimilla rantaniityillä. Suosi laidunnusta, jonka avulla rantaniityt ja hakamaat pysyvät parhaiten avoimina.

●●● Sästä avoimilla rantaniityillä pienehköjä pensasryhmiä ja ruoko- ja saratuppaita lintujen suoja- ja pesäpaikoiksi. Poista liian tiheä ja korkea puusto.

●●● Sästä kosteikkojen laidalla erityisesti lehtipuita, jotka tarjoavat tärkeää ravintoa kosteikkoeläimistöille.

●●● Keskitä laajojen ruovikkoalueiden niitto osalle aluetta ja sästä myös yli hehtaarin laajuisia

alueita koskemattomina

sulkivien vesilintujen ja yhtenäisiä ruovikoita vaativien lajien vuoksi.

●●● Tee niitto pesimäajan jälkeen viimeistään elokuun alkupuoliskolla. Näin ravinteita poistuu mahdollisimman paljon. Vie leikkuujäte pois vedestä riittävän kauas maalle kompostoitumaan, jotta ravinteet eivät pääse rehevöittämään vesistöä.

●●● Toista raivaus ja niitto umpeenkasvaneilla alueilla aluksi vuosittain ja sitten 2 – 4 vuoden välein.

METSÄISET RANNAT

●●● Sästä kolo- ja lahoppuita, kuusi- ja leppäryhmiä sekä kukkivia ja marjovia puita ja pensaita purojen, jokien ja lampien varsilla. Veteen putoavista lehdistä ja varjostuksen kautta rakentuvista valaistus- ja kosteusolosuhteista syntyy kokonaisuus, josta on hyötyä monille lajeille. Esimerkiksi pyy tarvitsee suojaa ja ruokaa, samoin puroissa vilistävät taimenet.

●●● Suosi lehtipuustoa, riittävän varjostuksen säilyttämistä, puuston monikerroksisuutta sekä järeiden vanhojen puiden sekä järeiden kuolleiden pysty- ja maapuiden esiintymistä.

●●● Vältä rikkomasta maanpintaa pienvesien vaihtumisyöhykkeellä. Ehkäise ajourien syntymistä ja tee tarvittaessa poikittaisia pistoja vaihtumisyöhykkeelle.

●●● Pyri säilyttämään tai ennallistamaan kuivatetut puroumat, tulvametsät ja kausikosteikot, jotta alueen luontainen tulvadynamiikka palautuu.

●●● Huomioi vesiensuojelunäkökulmat riittäväillä suojakaistoilla. Älä lannoita, käsittele maanpintaa tai nosta kantoja vaihtumisyöhykkeellä.

●●● Pyri huomioimaan riista ja rantavyöhykkeen selkärangattomat jättämällä 10 – 50 metrin puustoinen vyöhyke pienvesien ja vesistöjen rannoille.

●●● Huomaa että luonnontilaisten kaltaiset pienvedet kuten pienet lammet, purot, norot ja lähteiköt sekä den välittömät lähiympäristöt ovat metsä- ja vesilaila suojeltuja kohteita.

●●● Matki majavan toimia ja anna majavan padota sopivalla paikalla. Perusta kosteikkoja ja poista myös puustoa luomalla runsaasti mosaiikkimaista rantaviivaa, jossa pensaskerros tihenee ja avoimetkin

alueet lisääntyvät, tarjoten ruokaa ja suojaa runsaalle lajijoukolle.

METSO suojelee metsäluontoa

Haluatko suojella metsäsi monimuotoisuutta? Näin se tapahtuu METSO-ohjelman avulla:

●●● Tarjoa metsäsi METSO-kohteeksi alueesi ELY-keskukselle tai Suomen metsäkeskukselle

●●● Kohteeksi valitaan alue, joka on luonnonarvoiltaan monipuolinen ja elinympäristönä arvokas. Arvion tekee asiantuntija paikan päällä.

●●● Valtio korvaa puuntuotannon tulonmenetyksistä ja luonnonhoidosta aiheutuvat kustannukset – monimuotoisuuden turvaaminen on taloudellisesti kannattavaa.

●●● Pysyvä suojelu ei ole ainoa vaihtoehto. Voit saada rahoitusta myös määräaikaiseen suojeluun sekä talousmetsän luonnonhoidolle. Kunnostuksen kohteena voi olla esimerkiksi luonnonarvoiltaan heikentynyt lähde tai suo.

Lue lisää: metsonpolku.fi ja facebook.com/1001tapaatykatametsasta

Työ jatkuu Suomen riistakeskuksen ja Suomen metsäkeskuksen yhteishankkeella Askel riistametsään!

Lisätietoa: www.riista.fi

Näin hoidat metsäsi riistaeläimiä suosien

Hyvän metsänhoidon suositukset - RIISTAMETSÄNHOITO, työopas ilmestyy elokuussa.

Tilaa nyt opas ennakkohintaan 32 €, ja säästät kuusi euroa!

Toimituskulut 8 €/kirje.

Tilaukset ja lisätiedot: www.tapionkauppa.fi

